

NOTAT

Til: Styret i Sykehuset Innlandet HF

Fra: Administrerende direktør Alice Beathe Andersgaard

Dato: 23. januar 2018

Sak: Innbrudd i datasystemene til Sykehuspartner i Helse Sør-Øst

Innledning

Mandag 8. januar ble Sykehuspartner HF varslet av HelseCert (Norsk Helsenett SF) om at det pågikk unormal aktivitet mot datasystemer i regionen. Det er avdekket innbrudd i datasystemer og trusselaktøren er en avansert og profesjonell aktør. Sykehuspartner HF og Helse Sør-Øst RHF ser svært alvorlig på situasjonen, og innbruddet er politianmeldt. Både Helse Sør-Øst RHF og Sykehuspartner HF er i beredskap.

Det er satt i gang en rekke tiltak for å begrense skadene og ledelsen i helseforetakene i regionen har vært løpende orientert. Det har vært og er tett dialog med alle helseforetakene om situasjonen. Det er så langt ikke noe som tyder på at innbruddet har hatt alvorlige konsekvenser for pasientbehandling, pasientsikkerhet eller at pasientdata har kommet på å avveie, men det er for tidlig å konkludere. Hendelsen er under etterforskning av Politiets sikkerhetstjeneste (PST). PST har understreket alvoret i hendelsen og etterforsker hendelsen som mulig brudd på straffeloven § 121 *Etterretningsvirksomhet mot statshemmeligheter*

Ressurser fra Sykehuspartner arbeider sammen med den fremste ekspertisen i landet, for å skaffe oversikt over og løse situasjonen. Hendelsen er håndtert i henhold til etablerte beredskapsrutiner og i samarbeid med HelseCERT (Norsk Helsenett SF) og NorCERT (Nasjonal Sikkerhetsmyndighet), samt annen ekspertise.

Tiltak for å fjerne trusselen medfører at enkelte tjenester kan bli utilgjengelige for brukerne. Slike tiltak er forankret med ledelsen i helseforetakene og er nødvendige for å unngå konsekvenser av angrepet. Inntil tjenesten er oppe og går igjen, må sykehuset da benytte andre rutiner.

Andre gjennomførte og pågående aktiviteter

- Sykehuspartner fortsetter analysearbeidet for å avdekke hvor angriper har vært og hva som er gjort. Det arbeides også for å sikre at driften kan fortsette så uforstyrret som mulig.
- Helse Sør-Øst RHF har hatt en tett dialog med helseforetakene om situasjonen. Et viktig ledd i informasjonsutvekslingen er å holde direktørene og informasjonssikkerhetslederne så oppdatert som mulig på situasjonen. I perioden 13. til 19. januar er det derfor gjennomført fem direktørmøter med orientering om hendelsen. Helseforetakene har på sin side iverksatt en rekke tiltak for å sikre driften og sikkerheten.

- Det gjøres løpende vurderinger av risiko for negative konsekvenser av angrepet opp mot de ulempene tiltak som iverksettes kan ha for ansatte og drift i helseforetakene. Det vil kunne bli nødvendig å gjennomføre tiltak som av ansatte kan oppleves å påvirke deres arbeidssituasjon. Sykehuspartner har derfor etablert rutiner for å holde helseforetakene oppdatert på hvilke tiltak som iverksettes.
- Helseforetakene har rapportert skriftlig til Helse Sør-Øst RHF og beskrevet tiltak som gjennomføres. En samlet rapport ble oversendt Helsedirektoratet 17. 01.18 fra Helse Sør-Øst RHF. Det er oversendt ny rapport 22.01.18.
- Helseforetakene har fått kopi av rapporten fra Helse Sør-Øst RHF som omtaler alle helseforetakenes tiltak.
- Eksempler på tiltak som pr. 22.01.18 er gjennomført i Sykehuset Innlandet:
 - Ledelsesberedskap (grønn beredskap) med fortløpende status og tiltaksmøter
 - Deltakelse i ledelsesberedskap i Helse Sør- Øst med fortløpende status hvor Administrerende direktør og Informasjonssikkerhetsleder deltar
 - Interne varslingsrutiner iverksatt
 - Inkludert informasjon ut i organisasjonen via ulike kanaler, intranett og i lederlinjen.
 - Utskrift av sengepostlister, for hele foretaket
 - Fra 14.01.18 har Sykehuset Innlandet sentralt skrevet ut alle sengepostlister hvert døgn kl 12 og 22, det er etablert en automatisert rutine for uttrekket.
 - Overordnet sårbarhetsvurdering i forhold til mulig kontrollert stenging av enkelte tjenester(bl.a. internett)
 - Sammen med Sykehuspartner oppstartet arbeidet med risiko- og sårbarhetsvurderinger med fokus på å identifisere og prioritere tiltak spesielt for Sykehuset Innlandet. Dette innenfor IKT systemområdene Telekom, DIPS, PACS og RIS og Laboratoriesystemer

Det vil bli jobbet videre med tiltak av preventiv og skadebegrensende karakter. Det vil også bli utarbeidet sjekklister for ledere over ulike tiltak sentralt og i avdelinger som kan bli nødvendig å gjennomføre hvis situasjonen forverrer seg. Det vil da være fokus på beredskaps- og nødrutiner ved bortfall av en eller flere IKT tjenester.

I henhold til prosedyre IKT beredskapsplan så er de viktigste IKT systemene når det gjelder pasientsikkerhet:

- Telekom(telefoni og varslings- og alarmsystemer)
- DIPS
- RIS og PACS (Digitalt radiologisystemsystem)
- Laboratoriesystemer

Eksempler på andre tiltak som vurderes eller planlegges gjennomført for Sykehuset Innlandet:

- Vurdere tiltak som sikrer legemiddelforsyning til sykehuset
- Vurdere å opprette et kontaktpunkt for henvendelser fra ansatte vedrørende hendelsen
- Utskrift av vaktlister og telefonliste til ansatte
- Operasjonalisere tiltak identifisert og prioritert i etterkant av risikovurderinger innen Telekom, DIPS, RIS, PACS og Laboratoriesystemer
- Vurdere om henvisninger vurdert til hastegrad innen f.eks. to uker skal skrives ut ved alle avdelinger
- Iverksette manuelle rutiner for aktuelle områder

For enkelte viktige kliniske systemer er det forhold som gir mulighet til redusert produksjon, selv om systemene er utilgjengelig i kortere perioder.

Sykehuset Innlandet har sammen med Sykehuspartner gode erfaringer med sentrale og lokale beredskapsrutiner hvis IKT-systemene skulle falle bort for kortere perioder.

Situasjoner er fremdeles definert som svært alvorlig og det er rød beredskap i Helse Sør-Øst RHF og Sykehuspartner, mens det er grønn beredskap i Sykehuset Innlandet. Skulle dataangrepet øke i omfang og skade, vil det bli vurdert om Sykehuset Innlandet skal gå over til gul eller rød beredskap.

Dette dataangrepet viser viktigheten av arbeidet med personvern, informasjonssikkerhet og infrastrukturmodernisering i Sykehuset Innlandet og Helse Sør-Øst.